

Een toegetakelde homo in een Volkswagen Polo

De Tijd - 26 Apr. 2018
Pagina 13

Hoe banaal en sociaal bepaald kan geweld zijn? Dat onderzoekt de regisseur Milo Rau, de directeur van NT Gent. In zijn nieuwe voorstelling ontrafelt hij een moordzaak in het Luikse uitgaansmilieu.

'Milo! Micro!' Het is pikdonker op de scène van Théâtre National. Het weinige dat in het duister valt te ontwaren: een grijze Volkswagen Polo, een projectiescherm en enkele schimmen. Acteurs, technici, een cameraman. Aan zijn schaduw herkennen we Milo Rau. Koortsig geeft de Zwitserse regisseur aanwijzingen, die niemand van de technische ploeg achteraan in de zaal kan horen omdat Rau vergeet zijn microfoon bij zijn mond te houden.

Het scherm toont beenharde realtime actiebeelden. In de kofferbak van de auto wordt een jongeman tot bloedens toe geslagen, terwijl de bestuurder sardonisch een sigaret opsteekt.

De geweldsscène is geen fantoom van de makers. 'La reprise' is een reconstructie van een echte moordzaak. In april 2012 werd een jonge moslim ontvoerd bij het verlaten van een homobar in Luik. Tien dagen later vonden voorbijgangers zijn lichaam op een verlaten veld in Hoei. Hij was naakt en zwaar toegetakeld. Zijn borstkas was verbrijzeld, zijn ribben op 17 plaatsen gebroken. De moord op Ihsane Jarfi was de eerste homomoord in ons land. De feiten schokten Wallonië, Vlaanderen iets minder.

Na een technische discussie over een plensbui op de scène - 'gebruiken we de regen nu of niet?'- stuurt Rau zijn équipe op middagbreak. We vragen de regisseur waarom hij zo geïnteresseerd is in buitensporig geweld. De Luikse moord is niet de eerste waargebeurde geweldszaak die hij onder handen neemt. Eerder maakte Rau voorstellingen over de kindermoordenaar Marc Dutroux, de terrorist Anders Breivik en de volkerenmoord in Rwanda.

Om meerdere redenen, zegt hij. De eerste is een existentiële. 'Zowel in 'Five Easy Pieces' over Dutroux als in dit stuk wil ik begrijpen wat zulke gruweldaden doen met de achterblijvers. In dit geval de ouders en de ex-vriend van Ihsane. We zijn hen gaan opzoeken in Luik. Hoe rouwen mensen als de dood van hun dierbare plots een publieke zaak wordt?'

'Maar ook: wat voelen de daders? Ik heb een van de vier moordenaars geïnterviewd in de gevangenis. Vooraf denk je dat het een ongemakkelijk gesprek wordt, maar die man was best sympathiek. Terwijl hij zes maanden voor de moord op Ihsane nog een vrouw had proberen te verkrachten.'

De werkwijze van de regisseur doet denken aan Truman Capote, die voor zijn romanklassieker 'In Cold Blood' intensieve vraaggesprekken voerde met twee veroordeelde criminelen die een heel gezin hadden uitgemoord. 'Ik sta meer aan de kant van de slachtoffers', zegt Rau.

'Waar het mij ook, veel meer dan Capote, om gaat, is de banaliteit van zulk buitensporig geweld. Veel moordzaken blijken een banale en zinloze opeenvolging van ongelukkige toevalligheden te zijn.'

Dat was ook hier het geval. Een van de moordenaars kreeg op de avond van de ontvoering op zijn eigen verjaardagsfeestje ruzie met zijn vriendin. Met een paar foute vrienden dook hij het nachtleven in. 'Was Ihsane tien minuten later hun auto gepasseerd, dan zou hij nog in leven zijn geweest. Hij is dood omdat hij op het verkeerde moment op de verkeerde plek was. Zijn moordenaars hadden geen specifieke reden om hem te doden. Het was een moord op een homo, maar homohaat was geen expliciete drijfveer van de moordenaars. Wat dan wel? Dat fascineert me zo aan de traumatische ondoordringbaarheid van geweld.'

Was het verveling? Frustratie? De voorstelling staat ook stil bij de sociale omstandigheden waarin de moord is gepleegd. Luik is een post-industriële stad, een economisch kerkhof.

'De daders kwamen allemaal uit dezelfde buitenwijk, met ongebruikte hoogovens en sociale drama's. Werkloosheid radbraakt de ratio, maatschappelijke omstandigheden ontmenselijken. Jij of ik had ook als moordenaar in die auto kunnen zitten als we in dezelfde wijk waren opgegroeid. Zoals we ook Joden hadden verraden als we in 1941 in Duitsland hadden gewoond. Homofobie is geen uitvinding van de moordenaars van Ihsane. De maatschappij heeft hem vermoord.'

'La reprise', van 4 tot 10 mei op het Kunstenfestivaldesarts in Brussel, www.kfda.be Van 16 tot 19 mei in NTGent, www.ntgent.be

THOMAS PEETERS

Copyright © 2018 Mediafin. Alle rechten voorbehouden